

UNIVERZITA KARLOVA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Problémové situace současného školství – volná výchova versus nevychované děti.

(Pedagogická praxe v mimoškolních aktivitách žáků 1. stupně ZŠ)

Vypracovala: Alena Bednářová

Obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ, KS

Ročník: 1.

Vyučující: Mgr. Jana Krátká

Datum: 26. 4. 2021

Zpočátku jsem se těšila, jak budu vykonávat praxi v klasické družině a získám tak nové zkušenosti. Nicméně bohužel díky zavřeným školám, nemám pro své děti tolik potřebné hlídání, takže jsem nucena plnit tento předmět ryze distančně formou individuálních úkolů.

Úkol tedy zní popsat zajímavé či problémové situace současného školství. Bohužel opět nemohu čerpat z vlastní zkušenosti, takže mě napadlo využít jiného předmětu, a to konkrétně Dějin pedagogiky, kde jsme dostali od paní docentky Uhlířové úkol – kontaktovat učitele prvního stupně, který pracoval alespoň 5 let před rokem 1989 a udělat s ním rozhovor na téma školství v komunistické době (jak režim ovlivňoval chování a zkušenosti učitelů, žáků, zhodnotit rozdíly v této době a po revoluci, atp.). Paní, od které jsem rozhovor získala velmi často poukazovala na to, že problém měla spíše ke konci své pedagogické praxe a před důchodem dokonce velice silný (byl to konkrétně rok 2011). A to konkrétně to, že žáci jsou velice často omlouváni rodiči, je na ně kladen menší tlak, požadavky se snižují a naopak se vše toto přesouvá opačným směrem k učitelům. Napadlo mě, že s tímto názorem jsem se setkala již několikrát, a to nejen ve školství, ale také osobně v kroužcích, hernách, restauracích a i na obyčejných hřištích či ve volném prostranství.

Možná to bude dobou a změnou úhlu pohledu, nicméně z mého (staršího – již uvědomělého) dětství si nevybavuji jakýkoliv příklad odmlouvání učitelům na základní škole. Všichni jsme měli respekt, vymlouvali se tak, aby se to hlavně nedoneslo rodičům a dělali vše proto, abychom nedostali poznámku do žákovské knížky. Když už k něčemu takovému došlo, měla jsem zrovna konkrétně já, jakožto machr na kopírování podpisů, co dělat, abych napodobila podpis rodiče a odsunula problém na později, v naději, že čím déle od nastalé situace, tím to u rodičů více projde. Dnešní přístup rodičů se mi zdá poněkud obrácený. Vše, co dítě udělá se rodičem omluví a tím je vše v pořádku a jede se dál. Naopak, pokud zvládnou v té situaci, jako rodič ještě poradit učitelce, že to vlastně dělá špatně, a kdyby měla jiný přístup, tak se to určitě nestane, tím lépe. Zjednodušeně řečeno, rodiče hledají problémové situace všude jinde, nežli ve svém dítěti. Látku neumí, protože je moc těžká a k ničemu mu to nebude. Domácí úkol mé dítě neudělalo, protože na to již přes všechny ostatní úkoly nezbyl čas – učivo byste měli probrat ve škole, a ne tím zatěžovat rodiče, kteří mají svoji práci. Navíc mé dítě je už tak dosti přetížené, tím, že tráví ¾ dne ve škole a nemá čas ani na klasické dětské hry... Konkrétně paní učitelka, jejíž názory korespondují s mým pocitem, uvedla na jednu otázku ohledně srovnání doby před a po revoluci, že děti se čím dál tím více ohánějí svými právy, ale zapomínají na své povinnosti.

Do svého zaměstnání před mateřskou dovolenou jsem jezdila ranním vlakem a měla jsem často čas poslouchat rozhovory mladých žáků, ať to byly děti na prvním či druhém stupni. Musím říci, že to, co jsem občas slyšela, jsem měla hodně dlouho v paměti. Na učitelky neskutečně nadávaly, velmi často i velice sprostě, komentovaly, co jim na to doma řekly rodiče, a že když to nepůjde, oháněly se i stížnostmi k ředitelům. Osobně si nejsem vědoma dítěte (v mé době tedy spolužáka, či spolužačky), které by mi řeklo: „hele Alčo, ta naše učitelka je strašně blbá, říkali to i naši, a že když nám nedá pokoj, budou si na ní stěžovat u ředitele, a to pak poletí.“ Tuto a jím podobné věty, jsem slyšela nesčetněkrát a zarazily mě i v době, kdy jsem netušila, že se vydám na cestu budoucí učitelky. Jaký může být přístup a respekt dítěte k učitelce, o níž takto mluví samotní rodiče dítěte? Z mého pohledu absolutně nulový. Rodiče dětem nedávají jisté hranice, jak slušnosti, tak povinnostmi, naopak se pořád omílají informace o právech dítěte, o jeho volnosti, o respektování osobnosti a dětského názoru. Se vším samozřejmě souhlasím, a jako matka dvou dětí obzvláště, nicméně si myslím, že rodičům velmi často chybí obyčejný selský rozum, který říká, co je už přespříliš. Sama osobně jsem na své děti možná až moc přísná, nicméně nemyslím si, že by byly o něco ochuzené. Když vidím děti, které bijí ostatní děti na hřišti a do toho maminku, jak mu s úsměvem na tváři řekne: „to holčičce nedělej miláčku,“ a po opakování se raději otočí na druhou stranu a počká, až si druhé dítě raději odvede jeho matka, tak ve mně roste neskutečná vlna vzteku. Vše se může stát, ale rozhodně mé dítě nebude opakovaně bít dítě jiné, to je dávno za hranicí a pokud mu to nevysvětlím, z hřiště odcházíme my, nikoliv ti druzí. Stejně tak v restauraci, kam se člověk chodí najíst a místo jídla hlídá děti, co mu padají na rohy stolů, nebo strkají do židle, tak si říkám, kdeže jsou ty hranice volnosti a sprostoty omezování ostatních nevychovanými dětmi. Velice podobné chování vidím i v mnoha parcích, či celkově turistických místech, kdy rodiče často své děti vypustí jako psy a nechají je trhat květiny v parku, šlapat do záhonů, trhat keře, atp. Na upozornění pracovníků, kteří se o dané věci starají, ještě před svými dětmi utrousí poznámku „abys ses nepo... kvůli jedné kytce!“ Je to správný vzor pro děti, kterým tím říkají „tohle se opravdu nedělá, a jestli tomu nerozumíš, nikam jezdit nemůžeme!“ Navíc si asi ani neuvědomují, že za den je tam třeba 2000 návštěvníků, a co kdyby všichni měli takové děti? Byl by ještě květinový park květinovým?

Celkově tedy problém, který vidím, je neskutečný rozdíl mezi volnou výchovou a nevychovanými dětmi. Sama s výchovou velmi bojuji, kvůli diagnostice ADHD u syna se setkávám velmi často s neúspěchem a dá se říci, že denně začínáme od nuly, ale pořád mě žene kupředu touha toho, jak rozhodně nechci, aby se mé děti chovaly. Nicméně musím říci, že výchova je dle mého opravdu ta nejtěžší věc, kterou jsem za svůj život zažila.